

Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
“Українська мова та культура в сучасному гуманітарному часопросторі:
аспекти міжмовної комунікації
та формування комунікативної компетентності сучасного фахівця”

Оксана Черноус

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ*

КОМУНІКАТИВНІ НАВИЧКИ ЯК ОБОВ'ЯЗКОВА СКЛАДОВА У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОНЦІВ

У сучасному світі професійна діяльність не обмежується лише професійними знаннями та вміннями. Сьогодні особливої ваги дедалі більше набувають так звані *soft skills* (м'які навички), як-от емоційний інтелект, здатність до ефективної комунікації, управління стресом і робота в команді. З-поміж них чільне місце посідають саме комунікативні навички як своєрідний *must-have* для цілої низки професій та посад. Причому, за спостереженням науковців, важливого значення набуває не просто вже їх наявність, а рівень сформованості, адже це є умовою, за якої професійна комунікація може бути продуктивною [3, с. 33]. Саме цей аспект цікавитиме нас у пропонованій науковій розвідці, однак не абстрактно, а в контексті професійної діяльності правоохоронців.

Питання комунікативних навичок та ефективної комунікації у секторі безпеки та оборони досліджували Ю. Ваньчик, І. Козубенко, Г. Мариківська, Я. Шнурко та інші.

Метою публікації є аналіз місця комунікативних навичок у професійній діяльності правоохоронців та дослідження їх впливу на ефективність виконання службових обов'язків.

Спираючись на ґрунтовні напрацювання дослідників щодо різних аспектів теорії комунікації, найбільш загально окреслимо це поняття як спосіб взаємодії особистості з навколишнім середовищем, що дає їй змогу засвоїти суспільні цінності, сформувати індивідуальний стиль діяльності та спілкування [4, с. 373]. У лінгвістиці, за спостереженням Ф. Бацевича, комунікацію тлумачать як “спілкування, обмін думками, даними, ідеями тощо, тобто як специфічну форму взаємодії людей у процесі їхньої пізнавально-трудової діяльності” [1, с. 28]. Однак під час такого обміну інформація, що передається від однієї особи до іншої, може спотворюватися, трансформуватися, саме тому комунікація вважається ефективною, якщо отримане повідомлення є якомога ближчим за значенням до первинного.

Вагоме значення ефективна комунікація та високий рівень комунікативних навичок мають в таких критичних галузях, як сектор безпеки та оборони. Насамперед це зумовлено тими завданнями та принципами, які покладаються на відповідні органи. Так, згідно зі ст. 11 Закону України “Про Національну поліцію” остання тісно співпрацює та взаємодіє з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями задля задоволення їхніх потреб [5], що фактично неможливо без активної комунікації, а отже, наявності високого рівня

комунікативних навичок у співробітників цього державного органу. Конкретизуючи цей аспект, наведемо як приклад таке завдання поліції, як здійснення превентивної та профілактичної діяльності, спрямованої на запобігання вчиненню правопорушень. Виконуючи його, поліцейські проводять низку заходів, де комунікативні навички посідають панівні позиції: інформаційні кампанії, де роз'яснюють ознаки, види та наслідки правопорушень, залучають засоби масової інформації, проводять тренінги та семінари. Як бачимо, комунікативна компетентність за таких умов поєднує знання, досвід та особисті характеристики [2, с. 68]

Варто також взяти до уваги, що правоохоронці часто працюють у ситуаціях, які є стресовими і непередбачуваними, коли існує загроза життю та здоров'ю фізичних осіб і публічній безпеці внаслідок учинення кримінального, адміністративного правопорушення. Від того, як правоохоронці комунікують між собою, з громадянами, а також з іншими органами влади, залежить часто ефективність дій в кризових ситуаціях. Так, ввічлива та спокійна комунікація є дієвим принципом, що зменшує імовірність виникнення конфліктів під час масових зібрань в моменти зростання напруженості та підкреслює легітимність дій та заходів з боку поліції. І навпаки, ускладнена комунікація може призвести до непорозумінь, що своєю чергою підвищує ризики в небезпечних ситуаціях.

Отже, комунікативні навички є одними з найважливіших soft skills у професійній діяльності правоохоронців. Рівень їх сформованості безпосередньо впливає на ефективність виконання різноманітних завдань, зокрема вирішення конфліктних ситуацій, взаємодії з громадянами тощо. Це зумовлює необхідність постійного розвитку цих навичок у процесі професійного вдосконалення правоохоронців, що сприятиме підвищенню загальної ефективності роботи органів правопорядку та забезпеченню належного рівня безпеки в суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. Київ. Академія. 2004. 342 с.
2. Козубенко І. Вплив ефективної комунікації на професійну діяльність поліцейського. *Наукові праці Національного університету “Одеська юридична академія”*. 2024. Т. 34. С. 67–73.
3. Литвиненко Н., Сергієнко Т. Формування комунікативних навичок у контексті фахової підготовки майбутніх лікарів. *Ukrainian scientific medical youth journal*. 2022. № 2 (130). С. 33–34.
4. Павленко Т. Основні психологічні підходи визначення поняття “комунікація”. *Актуальні проблеми психології*. 2016. Т. 10. Вип. 9. С. 368–376.
5. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Урядовий кур'єр*. 2015. 12 серп. (146).